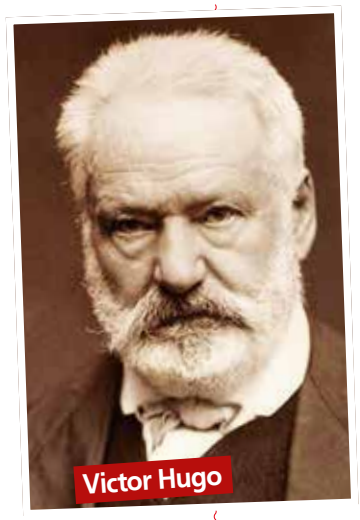
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-10

KONU DÜNYA EDEBİYATINDA ROMAN

Roman; yaşanmış ya da yaşanması mümkün olay veya durumların kişi, yer ve zamana bağlı olarak okuyucuda heyecan ve zevk uyandıracak şekilde ayrıntılı olarak anlatıldığı edebî türdür. Romanda birbiriyle bağlantılı olaylar bir tema etrafında bir araya gelir. Romandaki gerçeklik, kurmaca gerçekliktir. Roman, yazıldığı dönemin zihniyetini yansıtabilir. Romanda serim, düğüm ve çözüm bölümleri bulunur.

Victor Hugo

Roman türünün dünya edebiyatındaki ilk örneği, İspanyol yazar Cervantes'in (Servantes) 16. yüzyılın sonlarında yayımlanan **Don Kişot** adlı eseridir. 17. yüzyılda çok fazla gelişme gösteremeyen roman türü 18. yüzyıl ile birlikte büyük bir atağa kalkmış; Daniel Defoe (Danyel Defo), Jonathan Swift (Canıtın Sivift) gibi yazarlar bu yüzyılda eserler kaleme almıştır. Bu türün yetkin örnekleri ise 19. yüzyılda verilmeye başlanmıştır.

19. yüzyıl, Avrupa'nın sanayileşmeye başladığı bir dönemdir. Sanayileşmeyle birlikte toplumun sosyal, siyasi, kültürel yaşamında da hızlı bir değişim başlamıştır. Özgürlük, eşitlik, milliyetçilik, vatan gibi kavramlar özellikle Fransız İhtilali'nin sonuçlarına bağlı olarak ön plana çıkmıştır.

Sanatçılar da eserlerinde bu kavramları yansıtmaya çalışırken hep bir arayış içerisinde olmuşlar ve toplumda beliren eğilimlere göre edebî anlayışlarını oluşturmuşlardır. Bu anlayışlar doğrultusunda bazı edebî akımlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu akımlardan biri, 19. yüzyılın ilk yarısında bütün Avrupa'ya yayılan ve Victor Hugo'nun Cromwell adlı oyununda ilkelerini ortaya koyduğu "romantizm" akımıdır. Bu akımın etkisiyle yazılan romanlarda yazarlar, akıl ve sağduyu yerine duygu ve hayali tercih ederler.

19. yüzyıl dünya edebiyatına yön veren Fransız yazar Victor Hugo'nun dışında; yüzyılın ikinci yarısında realist bir anlayışla eserler kaleme alan pek çok yazar ortaya çıkmıştır. Rus edebiyatında Lev Nikolayeviç Tolstoy (Lev Nikolayevik Tolstoy) "Savaş ve Barış", Fyodor Mihailoviç Dostoyevski (Fiyodor Mihayloviç Dosteyevski) "Suç ve Ceza", İvan Turgenyev "Babalar ve Oğullar", Nikolay Gogol "Ölü Canlar"; Fransız edebiyatında Stendhal (Sitendal) "Kırmızı ve Siyah", Balzac (Balzak) "Vadideki Zambak"; İngiliz edebiyatında Charles Dickens (Çarls Dikıns) "İki Şehrin Hikâyesi" adlı eserleriyle yüzyılın önemli yazarları arasında yer alırlar.

20. yüzyılda yazılan romanlarda ise sosyal ve teknolojik gelişmelerin romana yansıdığı görülür. John Steinbeck (Con Sıtayınbek), Ernest Hemingway (Örnıst Hemingvey), Thomas Mann (Tomas Man), Albert Camus (Albert Kamü) gibi isimler bu yüzyılın önde gelen yazarlarındandır.

NOTRE DAME'IN KAMBURU

Hemşire Gudule (Gudule), on altı yıl önce bir kız çocuğu dünyaya getirir. Çingeneler bu çocuğu beşiğinden çalarlar ve yerine de bir başka bebek bırakırlar. Bıraktıkları bebek, anlatılamayacak derecede çirkin ve de kambur bir bebek olan Quasimodo'dur (Kuasimodo). Hemşire Gudule onu Notre Dame (Nötür Dem) Kilisesi'nin kapısına bırakır ancak bu olaydan sonra delirir. Kızından kalan minik patiğe bakarak sürekli ağlar. Çingenelere kızını aldıkları için kin besleyen Gudule, fare deliğini andıran bir yerde yaşar ve herkesin acıyarak baktığı biri hâline dönüşür.

Notre Dame Kilisesi'ne bırakılan bu çirkin çocuğu Notre Dame'in rahibi Glaude Frollo (Gılot Fırolo) alır ve adını sözde insan görünümlü anlamına gelen Quasimodo koyar. O günden sonra Quasimodo'yu Başrahip Glaude Frollo büyütür. Notre Dame Kilisesi'nde yaşayan Quasimodo'nun görevi kilise çanlarını çalmaktır. Kulakları çanların gürültüsünden sağır olmuştur. Quasimodo, Frollo'ya uğruna ölebilecek kadar sadıktır. İnsandan çok bir maymunu andıran uzun kolları, eğri ve girintili çıkıntılı burnu, kambur bir sırtı vardır. Ayrıca sol gözü, iri bir siğilin altında kaybolmuş gibidir.

6 Ocak 1482; Paris halkını ayağa kaldıran, Krallar Günü ve Deliler Bayramı'nın kutlandığı gündür. Bu bayram, Fransa Kralı II. Louis'nin (Lui) oğlunun düğün hazırlıklarıyla aynı zamana rastlar. Bu şenlik ortamında yılın en çirkin adamı seçilecektir. O dönemde yirmi yaşında olan Quasimodo, yılın en çirkin adamı seçilir. Halk, yılın çirkin adamını omuzlarında taşımaya başlar. Paris sokaklarında dolaşırlarken geçimini dans ederek, eğittiği ve Djali (Cıali) adını verdiği keçisiyle oyunlar yaparak sağlayan Esmeralda ile karşılaşırlar. Esmeralda'nın ince, kıvrak vücuduna, güzel dansına hayran olan herkes büyülenmiş gibidir. Bu büyülenenler arasında o güne kadar dünya arzularından uzak kalan Rahip Frollo ve çirkin olduğu kadar ince, hassas, duygusal bir insan olan Quasimodo da vardır.

Vaktiyle hemşire Gudule'den çalınan Esmeralda, geçmişiyle ilgili herhangi bir bilgiye sahip değildir. Geçmişiyle olan tek bağı, boynunda taşıdığı yeşil incik boncuklarla süslü küçük muskadır. Bu muskanın içinde minik bir bebek patiği vardır. Annesini bir gün bu muskanın içindekilerle bulabileceğini kendisini büyüten kadın, ölmeden önce ona söylemiştir.

Çirkin adam Quasimodo, âşık olduğu güzel Esmeralda'yı kaçırmayı planlar. Rahip Frollo ona yardım edeceğini söyler. Aslında rahibin fikri başkadır. Çünkü Esmeralda'yı o da sevmektedir. Niyeti kızı kendisine almaktır.

Paris'in karanlık sokaklarından birinde Quasimoda ve Rahip Frollo, Esmeralda'yı kaçırmaya çalışır. O sırada muhafız bölüğü olan Yüzbaşı Phoebus (Febüs) gelir ve kızı kurtarır. Quasimodo ve Frollo kaçar. Frollo'yu tanıyamazlar ama Quasimodo'yu tanırlar. Quasimodo ceza olarak çarmıha gerilir, kırbaçlanır. Sırtı kan içindedir. Cezası bittikten sonra bir saat bağlı bir şekilde meydanda halka teşhir edilecektir.

Victor HUGO (Viktor Hügo), Notre Dame'ın Kamburu

OLAY ÖRGÜSÜ: Metinde çirkin ve kambur olan kilise zangocu Quasimodo ile Başdiyakoz Frollo'nun çingene kızı Esmeralda'ya olan aşkları, Başdiyakoz Frollo'nun kurduğu tuzaklar ve ortaya çıkan olaylar neticesinde masum insanların yaşadığı trajediler olay örgüsünü oluşturmaktadır.

ZAMAN: Romanda anlatılan olayların başladığı zaman, 6 Ocak 1482 tarihlidir. Bu tarih, romanın "Büyük Salon" adını taşıyan 1. bölümünde yer alır. Krallar Günü ile Deliler Bayramı'nın kutlanma günüdür. Anlatım zamanı (Romanın yayımlanma zamanı): 1831

MEKÂN: Notre Dame Kilisesi, Greve Meydanı, Katedralin Çan Kulesi, Paris'in varoşları ve sokakları başlıca mekânlardır.

ÇATIŞMA: İyilik-Kötülük, kader-irade, görünüş-kişilik, toplumsal statü çatışmaları.

TEMA: Güçlerini ve statülerini insanların aleyhine kullanan kişilerin toplumsal eşitsizliklere, adaletsizliğe, yoksulluğa neden oluşu.

KONU: Çirkin ve kambur olan kilise zangocu Quasimodo ile Başrahip Frollo'nun çingene kızı Esmeralda'ya olan aşkları ve sonrasında yaşananlar.

BAKIŞ AÇISI: Yazar gördükleri ile birlikte kahramanın duygu ve düşüncelerini de aktardığı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır.

ANLATICI: 3. kişili anlatıcıdan yararlanılmıştır.

ANLATIM BİÇİMİ: Öyküleyici anlatım başta olmak üzere görsel ayrıntılardan yararlanılarak betimleyici anlatıma da yer verilmiştir.

SORULAR

Soru 1:

Romanda Quasimodo ile çingene kızı Esmeralda'nın aşkları, bu kişilerin ruhlarında oluşan ikilemler ve tepkiler romantik bir yaklaşımla işlenmiştir. Eserde, kişilerin zayıf ve güçlü yönleri bir arada verilmiştir. Akıcı ve etkili bir üsluba sahip olan eserde zıtlıklar belirgin olarak göze çarpar. Eserin anlatımında yazar tarafsız kalmaz, araya girerek duygularını belirtir ve okuyucuyu yönlendirir.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) İki Şehrin Hikâyesi
B) Notre Dame'ın Kamburu
C) Savaş ve Barış
D) Babalar ve Oğullar
E) Vadideki Zambak

Cevap: B

Soru 2:

Eserde dinî ve millî değer ve duygular, tabiata yöneliş, abartılı duygular, idealler hâkim olmalıdır. Duygu ve hayaller, kötümserlik, hüzün ve melankoli eserin olmazsa olmazıdır. Kahramanlar bireysel özellikleri ile eserde kendini göstermelidir.

Sanat anlayışını bu şekilde açıklayan bir yazar aşağıdaki edebî akımların hangisinden etkilenmiş olabilir?

A) Parnasizm
B) Sembolizm
C) Romantizm
D) Realizm
E) Natüralizm

Cevap: C

Soru 3:

Nabokov'un "Emma Bovary denen kız hiç yaşamadı. Madame Bovary kitabı ise sonsuza dek yaşayacak." sözü romanın hangi özelliklerini vurgulamaktadır?

A) Kurgusallık - Kalıcılık
B) Gerçekçilik - Üslupçuluk
C) Kurmaca - Nedensellik
D) Kalıcılık - Özgünlük
E) Yanlılık - İroni

Cevap: A